

sobre un tema de Schumann, op. 23, integrades per tema i deu variacions, l'última de les quals és una colpidora variació a ritme de marxa fúnebre. Els intèrprets parteixen d'un tema shumannià que conté, en la versió que ens ofereixen, tota la sobrietat rigorosa de Brahms, però sense perdre la delicadesa de l'esperit de Schumann. Les variacions se succeeixen amb riquesa en els tractaments sonors i amb un segon piano sempre sòlid que forneix una base sonora adequada al caràcter de cada variació i que ajuda constantment els cantables del primer piano.

Finalment, el CD inclou tres impagables danses de Dvorák: la dansa op. 46 núm. 1 en Do M, la dansa op. 72 núm. 2 en Mi m i l'op. 46 núm. 8 en Sol m. Lama i Cabruja es troben a gust amb els trepidants ritmes eslaus de les dues danses de l'opus 46 i ens ofereixen una sorprenent dansa, op. 72 núm. 2, d'un lirisme molt ben aconseguit.

En la tria del so del CD s'ha descartat l'estudi (crec que encertadament) i s'ha optat pel piano Steinway de l'auditori Viader de la Casa de Cultura, que en general ofereix àmplies possibilitats als dos músics, tot i que a vegades, en els moments de *fortissimo*, afecta certa saturació sonora, a causa segurament de l'acústica de la sala que acull aquest instrument tan imponent. Per acabar, només un petit retret extramusical, que no resta interès

a un CD ben recomanable: la necessària voluntat d'aconseguir una àmplia difusió (i segurament les directrius de la casa discogràfica) aconsellen l'ús de l'anglès al llibret de presentació, però hauria estat d'agrair que l'anglès no en fos la llengua exclusiva. I el català?

Laia Frigolé i Arpa

Més de mil anys d'un poble

PLUJÀ I CANALS, Arnald.
Palau-saverdera. Mil anys de senyors i pagesos.
Ajuntament de Palau-saverdera.
Figueres, 2003. 448 p.

Poc s'imaginava l'Ajuntament que el llibre que encarregà ara fa quatre anys podria fornir un volum tan considerable. L'autor, Arnald Plujà, especialitzat en l'estudi general del cap de Creus i vinculat per arrels familiars al poble, ha esmerçat moltes hores en una recerca documental que l'ha portat a visitar més de quaranta arxius —que li haguessin

permès dedicar un capítol a les fonts documentals emprades—, a part d'entrevistar-se amb nombrosos col·laboradors del mateix poble, tasca que s'ha reflectit en l'ingent volum d'informació que hi aplega, ja no només d'interès local, sinó també per a estudis més amplis.

Palau-saverdera ja era conegut per ser el lloc d'origen del protagonista del manuscrit de memòries del pagès Sebastià Casanovas, del s. XVIII —publicat el 1986 amb l'estudi i transcripció de M. Àngels Anglada—, i per la seva riquesa megalítica, però el present estudi monogràfic, que comprèn des del seu origen prehistòric fins al segle XX, representa una fita importantíssima que durant anys serà difícil de superar.

Plujà estructura el seu estudi en set grans apartats: el marc geogràfic; la prehistòria, amb l'important poblat neolític de Can Isac; la història, amb deu capítols de recorregut cronològic i un primer estudi a destacar dels senyors feudals de l'indret —Sagariga, Vilamarí, Vilarig, Lanuza, els marquesos de Dosaigües—; un apartat amb diferents monogràfics, com el dedicat a la capella de Sant Onofre o als darrers boscos, i d'altres més costumistes com el futbol, sastres i modistes...; un seguit de censos, dades i estadístiques —els seixanta masos, entre desapareguts i actuals—, i per cloure, la reproducció i la transcripció d'un annex documental molt

encertat. Hi destaca, per la seva originalitat, l'anàlisi minuciosa dels registres parroquials, els quals serveixen de base a l'autor per elaborar una relació genealògica de l'evolució i l'origen de les famílies palauenques més antigues, acompanyada de la llista de parents que venien de fora, sobretot lògicament de municipis veïns.

Una de les virtuts que hem de comentar de l'obra és l'esforç de Plujà, a més del rigor i precisió en les fonts consultades, per recuperar les vivències col·lectives. L'estructuració d'aquest treball li atorga un altre valor molt preuat: l'apropament a la gent de Palau-saverdera, és a dir, és un estudi històric del poble on tothom pot veure's reflectit i que en forma part. Destaquem també l'elevat nombre i la gran riquesa gràfica de les imatges reproduïdes, que fan la lectura més agradable. Quant a l'edició, el tapa dura i de grandària i pes considerables, fa el volum poc manejable, però en canvi evita que hi calguin fulls desplegable de plànols del terme.

El «balcó de l'Empordà», com és conegut aquest municipi que seu a l'ombra del cenobi de Sant Pere de Rodes i de la capella de Sant Onofre, en la muntanya de Verdera, ofereix magnífiques vistes de la plana empordanesa, algunes preses pel mateix autor, però que hagués estat encertat datar, encara que fos de manera aproximada.

Erika Serna i Coba